

แผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู
อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

แผนการบรหการความเสถียง ขององคการบรหการส่วนต่าบลหนองคู

จ้ดทำโดย หน่วยตรวจสอบภายใน องคการบรหการส่วนต่าบลหนองคู

คำนำ

แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยงได้นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือการบริหารงานที่จะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ ต่อองค์กร เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในส่วนของการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล รวมทั้งสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “อุปมาโท อดทน ปท ” ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย

องค์กรที่จัดทำระบบบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านกลยุทธ์ (Strategic) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องและสนับสนุนพันธกิจหลักขององค์กร ด้านการปฏิบัติงาน (Operations) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรพิจารณาความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย ด้านการรายงาน (Reporting) คือ การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความเชื่อมั่นข้อมูลในรายงานประเภทต่าง ๆ ขององค์กร โดยเฉพาะรายงานทางการเงิน (Financial Report) และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมากขึ้น

หน่วยตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานไม่มากนักน้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขอนอมนับไว้ และจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

การบริหารจัดการความเสี่ยง

ความหมาย

“ความเสี่ยง (Risk)” คือโอกาสที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

“การบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management)” คือ วัฒนธรรม ความรู้ ความสามารถ และแนวปฏิบัติที่บูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์กรใช้ในการบริหาร ความเสี่ยง เกี่ยวกับการสร้างคุณค่า การรักษาคุณค่า และการทำให้คุณค่าเกิดขึ้นจริง

(อ้างอิง : การบริหารความเสี่ยงขององค์กร การบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์)

“ความเสี่ยง” หมายความว่า ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุ วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

“การบริหารจัดการความเสี่ยง” หมายความว่า กระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึง เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ

(ที่มา : หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับ หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒)

การบริหารจัดการความเสี่ยงของสากล (มาตรฐาน ERM และ COSO ๒๐๑๗)

กรอบการบริหารความเสี่ยงของสากล

- COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of The Treadway Commission)
  - Enterprise Risk Management – Integrated Framework (๒๐๐๔)
  - Enterprise Risk Management : Integrating with Strategy and Performance ๒๐๑๗
- ISO (International Organization For Standardization)
  - ISO ๓๑๐๐๐ : ๒๐๑๘ Risk Management

ความหมาย

- Enterprise Risk Management : Integrating with Strategy and Performance ๒๐๑๗

- ความเสี่ยง (Risk)

คือโอกาสที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (อาจใช้กับ เหตุการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์ หรืออาจใช้กับเหตุการณ์ทั้งหมดโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ การบรรลุตามวัตถุประสงค์)

- การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (Enterprise Risk Management)

คือ วัฒนธรรม ความรู้ความสามารถ และแนวปฏิบัติที่บูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์และผลการ ปฏิบัติงาน ซึ่งองค์กรใช้ในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการสร้างคุณค่า การรักษาคุณค่า และการทำให้คุณค่าเกิดขึ้น จริง

(ที่มา : การบริหารความเสี่ยงขององค์กร การบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน (มิถุนายน ๒๕๖๐))

Enterprise Risk Management – Integrated Framework (๒๐๐๔) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ๔ ด้าน

๑. ด้านยุทธศาสตร์ (Strategic)
  ๒. ด้านการปฏิบัติงาน (Operations) ๓. ด้านการรายงาน (Reporting) ๔. ด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance) การดำเนินการทุกระดับ
- Entity-Level
  - Division
  - Business Unit
  - Subsidiary

การบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ ซึ่งครอบคลุมแนวทางการกำหนดนโยบายการบริหารงาน การดำเนินงาน และการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) สภาพแวดล้อมขององค์กรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายของผู้บริหาร แนวทางการปฏิบัติงานบุคลากร กระบวนการทำงาน ระบบสารสนเทศ ระเบียบ เป็นต้น สภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางของกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยง ให้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และ ความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อวางเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างชัดเจน และเหมาะสม

๓. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกองค์กร เช่น นโยบายบริหารงาน บุคลากร การปฏิบัติงาน การเงิน ระบบสารสนเทศ ระเบียบ กฎหมาย ระบบบัญชี ภาษีอากร ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์และสถานการณ์นั้น เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพิจารณากำหนดแนวทางและนโยบายในการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การประเมินความเสี่ยงเป็นการจำแนกและพิจารณา จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่ โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยงได้ทั้งจากปัจจัยความเสี่ยงภายนอกและปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กร

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงขององค์กร และประเมินความสำคัญของความเสี่ยงแล้ว โดยจะต้องนำความเสี่ยงไปดำเนินการตอบสนองด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อลดความสูญเสียหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) การกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่างๆ ที่กระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) องค์กรจะต้องมีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามกรอบ และขั้นตอนการปฏิบัติที่องค์กรกำหนด

๘. การติดตามประเมินผล (Monitoring) องค์กรจะต้องมีการติดตามผล เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินการว่า มีความเหมาะสมและสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

Enterprise Risk Management : Integrating with Strategy and Performance ๒๐๑๗

การกำกับดูแล วัฒนธรรม (๕ หลักการ)

๑. ควบคุมดูแลความเสี่ยงโดยคณะกรรมการ
  ๒. จัดตั้งโครงการดำเนินงาน
  ๓. กำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์
  ๔. แสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นต่อคุณค่าหลัก
  ๕. จูงใจ พัฒนา รักษาบุคลากรที่มีความสามารถ
- กลยุทธ์การกำหนดวัตถุประสงค์ (๔ หลักการ)**
๖. วิเคราะห์บริบททางธุรกิจ
  ๗. กำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้
  ๘. ประเมินกลยุทธ์ทางเลือก
  ๙. กำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

ผลการปฏิบัติงาน (๕ หลักการ)

๑๐. ระบุความเสี่ยง
  ๑๑. ประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง
  ๑๒. จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
  ๑๓. นำวิธีการตอบสนองความเสี่ยงไปปฏิบัติ
  ๑๔. พัฒนาภาพรวมความเสี่ยง
- การสอบทาน การแก้ไขปรับปรุง (๓ หลักการ)**
๑๕. ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ
  ๑๖. สอบทานความเสี่ยง และผลการปฏิบัติงาน
  ๑๗. พยายามปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างต่อเนื่อง
- สารสนเทศ การสื่อสาร การรายงาน (๓ หลักการ)**
๑๘. ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและเทคโนโลยี
  ๑๙. สื่อสารสารสนเทศด้านความเสี่ยง
  ๒๐. รายงานความเสี่ยง วัฒนธรรม และผลการปฏิบัติงาน

Performance Management

ISO ๓๑๐๐๐ : ๒๐๑๘ Risk Management

หลักการ : การสร้างคุณค่าและปกป้องคุณค่า

กรอบ : ภาวะผู้นำและความมุ่งมั่น

กระบวนการ :

๑. การสื่อสารและการให้คำปรึกษา
๒. กำหนดขอบเขต บริบทภายในและภายนอก เกณฑ์ความเสี่ยง
๓. การประเมินความเสี่ยง
๔. การจัดการความเสี่ยง
๕. การติดตามและทบทวน
๖. การบันทึกและรายงานความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) ผลของความไม่แน่นอนต่อวัตถุประสงค์

“Effect of uncertainty on objectives”

Effect หรือผล คือ การเบี่ยงเบนออกจากความคาดหวังที่ตั้งไว้ ทั้งทางบวก ทางลบ

Uncertainty หรือ ความไม่แน่นอน คือ เหตุการณ์ สถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้

Objectives หรือ วัตถุประสงค์ คือ สิ่งที่ต้องการให้บรรลุหรือสำเร็จคล่อง

การบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือ การผสมผสานกิจกรรมเพื่อสั่งการและควบคุมองค์กรในเรื่องความเสี่ยง “Coordinated activities to direct and control an organization with regard to risk”

หลักการ : การสร้างคุณค่าและปกป้อง

๑. บูรณาการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
๒. โครงสร้าง การดำเนินการที่ครอบคลุมการบริหารความเสี่ยง
๓. กำหนดให้เหมาะสมกับบริบทองค์กร
๔. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเหมาะสม ทันเวลา
๕. มีความยืดหยุ่น
๖. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
๗. ปัจจัยด้านบุคคลและวัฒนธรรม
๘. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

กรอบ : ภาวะผู้นำและความมุ่งมั่น

๑. บูรณาการ
๒. ออกแบบ
๓. การนำไปปฏิบัติ
๔. การประเมินผล
๕. การปรับปรุง

กระบวนการ

๑. การสื่อสารและการให้คำปรึกษา
- สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจการบริหารความเสี่ยง

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี รวมถึงความคาดหวังของประชาชน หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีจะช่วยหน่วยงานในการวางแผนและจัดการเหตุการณ์ด้านลบที่อาจเกิดขึ้น อันเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงช่วยหน่วยงานในการบริหารจัดการเพื่อสร้างหรือฉวยโอกาส หรือได้รับประโยชน์จากเหตุการณ์ด้านบวกที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้หลักธรรมาภิบาล

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร เป็นกรอบแนวทางที่จะช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปรับใช้ เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การบริหารจัดการความเสี่ยงแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาด โครงสร้าง และความสามารถในการรองรับความเสี่ยงของหน่วยงาน แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงฉบับนี้อาจมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน เนื่องจากการควบคุมภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร ดังนั้น หน่วยงานอาจดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยเชื่อมโยงการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้าด้วยกัน

การบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล โดยปัจจัยหลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ประสบความสำเร็จ เกิดจากความมุ่งมั่นของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้กำกับดูแล

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วย

๑. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือช่วยหน่วยงานในการกำหนดแผนระดับองค์กร (Strategic Plans) และการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตัดสินใจของผู้บริหารอยู่บนพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กรและเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงาน

๒. กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Routine Processes) ของการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบ หรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่างๆ ต่อองค์กร

เจตนารมณ์

เพื่อให้องค์กรมีการกำกับดูแลที่ดี การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ซึ่งประกอบด้วย

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

๒. การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)
๓. การควบคุมภายใน (Internal Control)
๔. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)
๕. การตรวจสอบภายนอก (External Audit)

ประโยชน์

๑. เพิ่มโอกาสในการบรรลุวัตถุประสงค์และหาโอกาสในการสร้างคุณค่าเพิ่มขึ้นในองค์กร
๒. ระบุและจัดการความเสี่ยง เพื่อลด/ควบคุมความสูญเสียได้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร
๓. ลดค่าใช้จ่ายในการควบคุมกิจกรรมที่ไม่ควรจะควบคุม
๔. องค์กรมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวระยะยาว ทำให้องค์กรอยู่รอด

กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง

กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานของรัฐควรพิจารณานำกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงนี้ไปปรับใช้ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างแท้จริง โดย โดยหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งอาจมีศักยภาพที่แตกต่างกันในการนำกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งหมดไปปรับใช้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงาน กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย หลักการ ๘ ประการ ดังนี้

๑. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
๒. ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง
๓. การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร
๔. การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง
๕. การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย
๖. การกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจ
๗. การใช้ข้อมูลสารสนเทศ
๘. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร

การบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการควรมีลักษณะ ดังนี้

๑. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องมีการบริหารจัดการในภาพรวมมากกว่าแยกเดี่ยว เนื่องจากความเสี่ยงของกิจกรรมหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงของกิจกรรมอื่นๆ เช่น ความเสี่ยงของความล่าช้าในระบบการขนส่ง วัตถุดิบ ไม่เพียงกระทบต่อกิจกรรมการผลิต อาจมีผลกระทบด้านการส่งมอบสินค้า ค่าปรับ ที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงชื่อเสียงขององค์กร เป็นต้น

๒. การบริหารความเสี่ยงควรผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ และกระบวนการประเมินผล

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยง ต้องช่วยสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในทุกระดับขององค์กร

ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง

การบริหารจัดการความเสี่ยง จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง หน่วยงานของรัฐบางแห่งมีผู้กำกับดูแลในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับฝ่ายบริหารให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผู้กำกับดูแลซึ่งมีหน้าที่ดังกล่าวจะมีหน้าที่ในการกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยงด้วย สำหรับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยง

การกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้กำกับดูแล เกิดความมั่นใจว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูง ได้บริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพียงพอ และมีประสิทธิผล

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูง มีหน้าที่โดยตรงในการสร้างระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย การสร้างสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมองค์กร และระบบการบริหารบุคคลที่เหมาะสม การจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอในการบริหารจัดการความเสี่ยง การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การรายงานและการสื่อสาร เป็นต้น

ผู้กำกับดูแล (ถ้ามี) อาจตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง (หรืออนุกรรมการ หรือคณะที่ปรึกษา) ขึ้นซึ่งประกอบด้วยผู้มีทักษะ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน เช่น หน่วยงานที่มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลักในการดำเนินงาน จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญอิสระในการกำกับหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอและความเหมาะสมของการบริหารจัดการความเสี่ยง ในเรื่องความเสี่ยงทางไซเบอร์ของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้บริหารระดับสูง เป็นต้น

การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร

การขับเคลื่อนหน่วยงานของรัฐต้องอาศัยบุคลากรที่มีศักยภาพ การบริหารทรัพยากรบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหา การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ โดยบุคลากรถือว่าเป็นสินทรัพย์หลักขององค์กรที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

การสร้างบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการความเสี่ยง บุคลากรควรมีพฤติกรรมตระหนักถึงความเสี่ยง (Risk-aware behavior) รวมถึงพฤติกรรมที่ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลการบริหารจัดการความเสี่ยง

การสร้างพฤติกรรมที่ดี (Desired behaviors) ในการส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยงผ่านวัฒนธรรมที่ดีขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑. การสื่อสารและการตระหนักถึงนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน
๒. การสร้างความตระหนักถึงหน้าที่ต่อองค์กรในการแจ้งข้อมูลผิดปกติ
๓. การสร้างพฤติกรรมการแบ่งปันข้อมูลภายในองค์กร
๔. การสร้างพฤติกรรมที่ตัดสินใจตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง
๕. การสร้างพฤติกรรมที่ตระหนักถึงความเสี่ยงและโอกาส

การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง

หน่วยงานควรมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบในเรื่องของการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างชัดเจนและเหมาะสม ประกอบด้วย เจ้าของความเสี่ยง (Risk Owners) ซึ่งรับผิดชอบในการติดตามการรายงาน หรือการส่งสัญญาณความเสี่ยง ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจในกรณีที่ความเสี่ยงเกิดขึ้นในระดับที่กำหนดไว้ และผู้มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับติดตามให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย

การบริหารจัดการความเสี่ยง นอกจากจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลักแล้ว ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้วย โดยเฉพาะความคาดหวังของผู้รับบริการ หรือความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์กร รวมถึงผลกระทบที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม

การกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจ

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารในการกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้หน่วยงานมั่นใจว่ายุทธศาสตร์/กลยุทธ์ขององค์กร สอดคล้องกับพันธกิจตามกฎหมายและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์อาจหมายถึงรวมถึงแผนปฏิบัติราชการระยะยาว แผนปฏิบัติราชการระยะปานกลาง หรือแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน

เมื่อหน่วยงานของรัฐกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์โดยสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กรแล้ว การบริหารจัดการความเสี่ยงจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทางเลือกของงาน/โครงการ (งานใหม่ๆ) และการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับการปฏิบัติงาน รวมถึงการมอบหมายความรับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยอาจกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPI)

การใช้ข้อมูลสารสนเทศ

ในปัจจุบันข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กรที่มีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานควรพิจารณาใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน หน่วยงานควรกำหนดประเภทข้อมูลที่ต้องรวบรวม วิธีการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล และบุคคลควรได้รับข้อมูล

ข้อมูลความเสี่ยง ประกอบด้วย เหตุการณ์ที่เป็นผลกระทบทางลบหรือทางบวกต่อองค์กร สาเหตุความเสี่ยง ตัวผลักดันความเสี่ยง หรือตัวชี้วัดความเสี่ยงสำคัญ (Key Risk Indicators) ข้อมูลสารสนเทศต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และทันต่อเวลา ทั้งนี้ หน่วยงานอาจพิจารณาการรวบรวม การประมวลผล หรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงแบบอัตโนมัติเพื่อลดข้อผิดพลาดจากบุคคล (Human errors)

การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการความเสี่ยง ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความสมบูรณ์ของระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงขึ้นอยู่กับ ขนาด โครงสร้าง ศักยภาพขององค์กร รวมถึงการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานอาจพิจารณาทำ Benchmarking เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานอาจพัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง เริ่มต้นจากการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบ Silo พัฒนาเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการ และพัฒนาต่อเนื่องโดยมีการฝังการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้าสู่กระบวนการ การดำเนินงานโดยปกติของการดำเนินงานและการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลด้านความเสี่ยง

การกำหนดประเภทความเสี่ยง (Risk Categories)

หน่วยงานจะต้องระบุความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน (Risk Inventory) เมื่อหน่วยงานระบุความเสี่ยงทั้งหมดแล้วควรพิจารณาจัดกลุ่มความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่มีลักษณะเหมือนกันจัดกลุ่มเป็นประเภทความเสี่ยงเดียวกัน ตัวอย่างการกำหนดประเภทความเสี่ยง เช่น

(๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง

(๒) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

(๓) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพ

(๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึง กฎ/นโยบาย/คู่มือ /แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

(๕) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๖) ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

ประเภทของความเสี่ยงหน่วยงานสามารถกำหนดได้อย่างเหมาะสมกับหน่วยงาน เพื่อให้มุมมองการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรเกิดความชัดเจน

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง

๑. กำหนดระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง

เป็นการดำเนินการเพื่อจัดให้มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงเกิดขึ้นในองค์กร โดยทำให้องค์กร มีสภาพความพร้อมในการดำเนินการ

๑. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง

- เป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี
- นำกรอบไปปรับใช้วางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง

๒. กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง (Routine Processes)

ประกอบด้วย

๒.๑ การวิเคราะห์องค์กร

(๑) พันธกิจ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ยุทธศาสตร์ชาติ/ระดับกระทรวง นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์องค์กร หน่วยงานต้องเข้าใจเกี่ยวกับพันธกิจตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่ และความ รับผิดชอบของหน่วยงาน รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับ หน่วยงาน

(๒) ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร โดยการวิเคราะห์องค์กรต้องวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร หน่วยงานอาจ

เลือกใช้เครื่องมือการวิเคราะห์องค์กร เช่น

๑. SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

๒. PESTLE Analysis เป็นการวิเคราะห์ด้านการเมือง (Political) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ด้านสังคม (Social) ด้านเทคโนโลยี (Technological) ด้านกฎหมาย (Legal) และด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

๒.๒ การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้กำกับดูแลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบนโยบายดังกล่าว โดยนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงอาจระบุถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร (Risk Appetite) หมายถึง ระดับความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กรที่หน่วยงานยอมรับเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การระบุความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร เป็นการแสดงเจตนาของผู้บริหารและผู้กำกับดูแลในการดำเนินงานขององค์กร การกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้ควรคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรในเรื่องการจัดการความเสี่ยง โดยศักยภาพในการจัดการความเสี่ยงขององค์กร (Risk Capacity) ขึ้นอยู่กับงบประมาณ บุคลากร และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ หน่วยงานอาจระบุระดับ ความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็น ๕ ระดับ เช่น ปฏิเสธความเสี่ยง ยอมรับความเสี่ยงได้น้อย ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลาง เต็มใจยอมรับความเสี่ยง และยอมรับความเสี่ยงได้มากที่สุด เป็นต้น

หน่วยงานอาจแสดงนโยบายความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในแต่ละประเภทความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารระดับรองลงมาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในระดับสำนัก กอง ศูนย์ กลุ่ม หรือนำไปสู่การระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้สำหรับประเภทความเสี่ยงย่อย

๒.๓ การระบุความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง คือ การระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในการระบุความเสี่ยงหน่วยงานอาจทำรายชื่อความเสี่ยงทั้งหมด (Risk Inventory) โดยรายชื่อความเสี่ยงต้องมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

การระบุความเสี่ยงหน่วยงานควรระบุข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงดังนี้

(๑) เหตุการณ์ความเสี่ยง

- ระบุผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน

(๒) สาเหตุความเสี่ยง หรือตัวผลักดันความเสี่ยง โดยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริง (Root Cause)

ของความเสี่ยง

- พิจารณาปัจจัยความเสี่ยงในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน

- พิจารณาแหล่งความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น สภาพเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ

กฎหมาย ระบบการบริหารงาน กระบวนการ ความรู้ความสามารถความซื่อสัตย์ของบุคลากร

- ระบุความเสี่ยงได้หลายแนวทาง เช่น การสัมภาษณ์สอบถาม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ผังกระบวนการงาน

(๓) ผลกระทบทั้งด้านลบและ/หรือด้านบวก หน่วยงานอาจจัดกลุ่มความเสี่ยงที่มีลักษณะหรือมีผลกระทบที่เหมือนกันไว้ในประเภท

ความเสี่ยงเดียวกัน เพื่อให้การพิจารณาและการบริหารจัดการความเสี่ยงประเภทเดียวกัน มีมุมมองในภาพรวมชัดเจนมากขึ้น

๓. การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง หน่วยงานอาจกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L)

โอกาส/ความถี่ที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่นำมา พิจารณาเกิดขึ้นอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งจะมีการพิจารณาระดับของโอกาสที่จะเกิด ดังนี้

ระดับ คะแนน	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย	
		โอกาสเกิดเชิงคุณภาพ	โอกาสเกิดเชิงปริมาณ
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดเกือบทุกครั้งหรือเป็นประจำ	๑ เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า หรือมีโอกาสเกิดขึ้นร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป
๔	สูง	มีโอกาสในการเกิดค่อนข้างสูง/เกิดขึ้นบ่อยครั้ง	๑ - ๖ เดือนต่อครั้ง แต่ไม่เกิน ๖ ครั้ง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นร้อยละ ๗๐ - ๗๙
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดบางครั้ง/เกิดขึ้นค่อนข้างบ่อย	๑ ปีต่อครั้ง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นร้อยละ ๔๐ - ๖๙
๒	ต่ำ	มีโอกาสเกิดแต่นานๆ ครั้ง/เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง	๒ - ๓ ปีต่อครั้ง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นร้อยละ ๒๑ - ๓๙
๑	ต่ำมาก	มีโอกาสเกิดในกรณียกเว้น/เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง	๔ ปีหรือมากกว่าต่อครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยกว่าร้อยละ ๒๐

๒. การให้คะแนนความเสี่ยง หน่วยงานกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความเสี่ยง เพื่อนำไปจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับผลกระทบ (Impact : I) อาจกำหนดช่วงคะแนนเป็นตัวเลข โดย ช่วงคะแนนอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนนหรือ ๕ ช่วงคะแนน ในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)
๒. ด้านการเงิน (Financial Risks)
๓. ด้านการดำเนินงาน (Operation Risks)
๔. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks)
๕. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks)
๖. ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks)

แล้วให้พิจารณาความรุนแรงว่าอยู่ในระดับเท่าใด ดังตารางต่อไปนี้

๑. ด้านกลยุทธ์

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	สำเร็จตามแผน ๑- ๖๐ %
๔	สูง	สำเร็จตามแผน ๖๑ - ๗๐ %
๓	ปานกลาง	สำเร็จตามแผน ๗๑ - ๘๐ %
๒	ต่ำ	สำเร็จตามแผน ๘๑ - ๙๐ %
๑	ต่ำมาก	สำเร็จตามแผน ๙๑ - ๑๐๐ %

๒. ด้านการเงิน

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	มากกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๔	สูง	๒๕๐,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	๕๐,๐๐๑ - ๒๕๐,๐๐๐ บาท
๒	ต่ำ	๑๐,๐๐๑ - ๕๐,๐๐๐ บาท
๑	ต่ำมาก	ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๓. ด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	สำเร็จตามแผน ๑- ๖๐ %
๔	สูง	สำเร็จตามแผน ๖๑ - ๗๐ %
๓	ปานกลาง	สำเร็จตามแผน ๗๑ - ๘๐ %
๒	ต่ำ	สำเร็จตามแผน ๘๑ - ๙๐ %
๑	ต่ำมาก	สำเร็จตามแผน ๙๑ - ๑๐๐ %

๔. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	การฟ้องร้องดำเนินคดี และ เรียกชดเชยค่าเสียหายที่สำคัญ ซึ่งเป็นคดีที่สำคัญมาก รวมถึง การฟ้องร้องที่เกิดจากการรวมตัวกันของผู้ที่ได้รับความเสียหาย
๔	สูง	การละเมิดข้อกำหนดที่สำคัญ
๓	ปานกลาง	การฝ่าฝืนกฎข้อกำหนดที่สำคัญ ที่มีการสอบสวนหรือรายงาน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินคดีและ/หรือเรียกชดเชยค่าเสียหายหากเป็นไปได้
๒	ต่ำ	การละเมิดข้อกำหนดที่ไม่มีความสำคัญ
๑	ต่ำมาก	การไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับที่ไม่มีความสำคัญ

๕. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	เกิดความสูญเสียต่อระบบ IT ที่สำคัญทั้งหมดและเกิดความเสียหายอย่างมากต่อความปลอดภัยของข้อมูลต่างๆ
๔	สูง	เกิดปัญหากับระบบ IT ที่สำคัญและระบบความปลอดภัยซึ่งส่งผลต่อความถูกต้องของข้อมูลบางส่วน
๓	ปานกลาง	ระบบมีปัญหาและมีความสูญเสียไม่มาก
๒	ต่ำ	เกิดเหตุร้ายเล็กน้อยที่แก้ไขได้
๑	ต่ำมาก	เกิดเหตุร้ายที่ไม่มีความสำคัญ

๖. ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	มีผลกระทบอย่างมากและในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียง มากกว่า ๑ ปี
๔	สูง	มีผลกระทบอย่างมากและในระยะเวลาสั้นๆ/ปานกลาง ต่อชื่อเสียง ระหว่าง ๖-๑๒ เดือน
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบ ปานกลาง และในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียง ระหว่าง ๑ - ๖ เดือน
๒	ต่ำ	มีผลกระทบน้อย และในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียงระหว่าง ๑ สัปดาห์ - ๑ เดือน
๑	ต่ำมาก	มีผลกระทบเล็กน้อยและในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียงน้อยกว่า ๑ สัปดาห์

๓. การจัดลำดับความเสี่ยง เมื่อหน่วยงานพิจารณาให้คะแนนความเสี่ยงแล้ว หน่วยงานต้องจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรในการตอบสนองความเสี่ยง หน่วยงานอาจใช้คะแนนความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) ในการจัดลำดับความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่เท่ากับอาจพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ความสามารถของหน่วยงานในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านนั้นๆ หรือลักษณะของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน เป็นต้น

ตาราง ตัวอย่างการนาระดับโอกาสและระดับผลกระทบมาพิจารณาร่วมกัน

ระดับผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง				
๕ = สูงมาก	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔ = สูง	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓ = ปานกลาง	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒ = ต่ำ	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑ = ต่ำมาก	๑	๒	๓	๔	๕
ระดับโอกาส	๑ = ต่ำมาก	๒ = ต่ำ	๓ = ปานกลาง	๔ = สูง	๕ = สูงมาก

การจัดลำดับความเสี่ยง

ระดับคะแนนความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	พื้นที่สี
๑๗-๒๕	สูงมาก	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
๑๐-๑๖	สูง	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	สีส้ม
๓-๙	ปานกลาง	ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	สีเหลือง
๑-๒	ต่ำ	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

๔. การตอบสนองความเสี่ยง

การตอบสนองความเสี่ยง คือ กระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในการจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยผู้บริหารควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการตอบสนองความเสี่ยงเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

- (๑) การจัดการต้นเหตุของความเสี่ยง
- (๒) ทางเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยง
- (๓) ทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานสามารถพิจารณาเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี โดยการ

พิจารณาวิธีการจัดการความเสี่ยงควรคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับของวิธีการจัดการความเสี่ยงแต่ละวิธี ทางเลือกวิธีการตอบสนอง มีดังนี้

- (๑) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate/Risk Avoidance) คือ ดำเนินการหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ความเสี่ยง เช่น ยกเลิกโครงการ

(๒) การลดความเสี่ยง (Treat/Risk Reduction) คือ การลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น ปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่ การแบ่งแยกหน้าที่ การตรวจสอบ การสอบทาน เป็นต้น

(๓) การลดผลกระทบ เช่น การทำประกัน หรือการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน (Hedging Instruments) เป็นต้น

(๔) การถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer/Risk Acceptance) คือ การถ่ายโอนความรับผิดชอบบางส่วน/ทั้งหมด ให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานอาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงของกิจกรรมที่หน่วยงานเห็นว่าควรดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่หน่วยงานมีข้อจำกัดไม่สามารถดำเนินการเองได้หรือไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ เช่น การให้ภาคเอกชนดำเนินการโดยมีการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนในด้วย (Public Private Partnership : PPP) เป็นต้น

(๕) การยอมรับความเสี่ยง (Take/Risk Acceptance) คือ การยอมรับความเสี่ยงที่เหลื่ออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ไม่คุ้มค่าในการจัดการ

๕. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง เสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่ออนุมัติการนำไปปฏิบัติ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง สามารถกำหนดองค์ประกอบของแผนตามความจำเป็นและเหมาะสมได้ เช่น

- ประเด็นความเสี่ยง
- ระดับความเสี่ยงปัจจุบัน
- ระดับความเสี่ยงหลังจัดการ
- การจัดการความเสี่ยง
- กำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้แล้วเสร็จ

๖. การติดตามและทบทวน

เป็นกระบวนการให้ความเชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นการติดตามและทบทวนเป็นการบวที่เกิเกิดขึ้นสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ทำให้หน่วยงานต้องทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก หรือผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การติดตามและทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือเป็นระยะ ซึ่งควรดำเนินการในทุกกระบวนการของการบริหารจัดการความเสี่ยง การติดตามและทบทวนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของแผนการปฏิบัติงานขององค์กร การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบบริหารจัดการความเสี่ยง

สรุปประเด็นของการติดตามเพื่อรายงานผลพร้อมทบทวนความเสี่ยงที่ยังคงอยู่ ดังนี้

- (๑) ได้นำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปฏิบัติจริงหรือไม่ นำไปใช้แล้วมีความเหมาะสมหรือไม่
- (๒) ความคืบหน้าการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงใหม่ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการ

ตามแผน

(๓) ดำเนินการโดยผู้บริหารที่รับผิดชอบหรือผู้เป็นเจ้าของความเสี่ยง และหรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น หน่วย บริหารจัดการความเสี่ยง

๗. การสื่อสารและการรายงาน

๗.๑ การสื่อสารเป็นการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารจัดการ ความเสี่ยง

๗.๒ การสื่อสารเป็นการให้และรับข้อมูล (Two – way Communication) หน่วยงานควรมีช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก

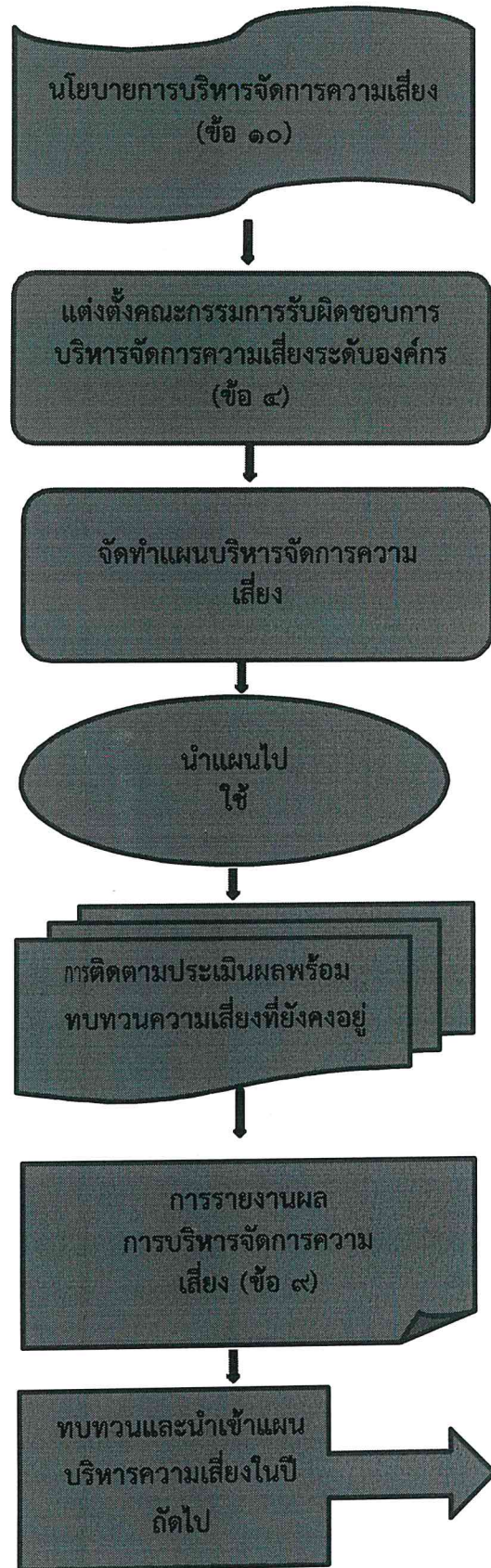
๗.๓ การสื่อสารภายในต้องเป็นการสื่อสารระหว่างผู้บริหารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา(Top Down) และจากผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บริหาร (Bottom Up) และระหว่างหน่วยงานย่อยภายใน (Across Divisions)

๗.๔ หน่วยงานควรกำหนดบุคคลที่ควรได้รับข้อมูล ประเภทของข้อมูลที่ได้รับ ความถี่ของการรายงาน รูปแบบและวิธีการรายงาน เพื่อให้ผู้กำกับดูแล ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้เสียได้รับข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและทันต่อเวลา

๗.๕ การสื่อสารและรายงานต่อผู้กำกับดูแล เป็นการสื่อสารและการรายงานความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร เพื่อสนับสนุนหน้าที่ในการกำกับจัดการความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร

๗.๖ หน่วยงานอาจพิจารณากำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicators) เพื่อติดตามข้อมูล ความเสี่ยงและการรายงานเมื่อระดับความเสี่ยงถึงจุดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ

๘. แผนผังแสดงขั้นตอนการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหาร
- บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ

กระบวนการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

- การวิเคราะห์องค์กร
- การระบุความเสี่ยง
- การประเมินความเสี่ยง
- การตอบสนองความเสี่ยง

- หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- ฝ่ายบริหาร
- บุคลากรทุกคนในองค์กร

๑. ติดตามผลในระหว่างปฏิบัติงาน

- ๒. ติดตามผลรายครั้ง (๑ปี) (ครึ่งปี) (รายไตรมาส)

- การทบทวนความเสี่ยงที่ยังคงอยู่ อาจขอ เปลี่ยนแปลงวิธีจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมก็ได้ ตามนัยสำคัญของความเสี่ยง

จัดทำรายงานผลปีละ ๑ ครั้ง

- เสนอ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง องค์การบริหารส่วน
ตำบลหนองคู อำเภอนาตุน จังหวัดมหาสารคาม ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลบ้านหวายและตำบลนาข่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัด
มหาสารคาม ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลนาดูน ตำบลดงยาง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ทิศ
ตะวันออก	ติดต่อกับตำบลดงยาง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลดงควน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม และตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศมีลักษณะร้อนชื้น อากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดู ซึ่งมี ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนและแห้งแรง แต่บางครั้งอาจมีอากาศเย็น บางครั้งเกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนทุกปี เรียกว่า “พายุฤดูร้อน” อากาศร้อน จะมีอุณหภูมิระหว่าง ๓๕ – ๓๙.๙ องศาเซลเซียส ร้อนจัด มีอุณหภูมิประมาณ ๔๐ องศาเซลเซียสขึ้นไป

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ฝนตกมากในช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม แต่อาจเกิด “ช่วงฝนทิ้ง” ซึ่งอาจนานประมาณ ๑ – ๒ สัปดาห์หรือบางปีอาจเกิดขึ้นรุนแรงและมีฝนน้อยนานนับเดือน ในเดือนกรกฎาคม แต่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูไม่เคยเกิดอุทกภัยรุนแรง มีฝนตกเฉลี่ยประมาณ ๙๐๐ มิลลิเมตร

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ในช่วงกลางเดือนตุลาคมหนาว ๑-๒ สัปดาห์ เป็นช่วงเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาว อากาศแปรปรวนไม่แน่นอน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรืออาจยังมีฝนฟ้าคะนอง อากาศหนาวอุณหภูมิต่ำสุดประมาณ ๑๕ องศา

๑.๔ ลักษณะของดิน

ลักษณะดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ประมาณ ๗๕% ดินลูกรังประมาณ ๑๕% ลักษณะดิน ในพื้นที่เป็นดินเหนียวประมาณ ๑๐%

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

มีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับ อุปโภค-บริโภค จำนวน ๕ แห่ง แหล่งน้ำทั้ง ๕ แห่งเคยเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการปรับปรุงก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อเพียงพอกับการอุปโภค และบริโภคของประชาชน ดังนี้

- ลำน้ำ ลำห้วย จำนวน ๓ สาย
- บึง หนองน้ำ และอื่น ๆ จำนวน ๑๙ แห่ง

๑.๖ ลักษณะของป่าไม้

- ทรัพยากรป่าไม้ เขตป่าสงวน บ้านโพนทอง
- ทรัพยากรป่าไม้ เขตป่าสงวน บ้านหนองโนทับม้า
- ทรัพยากรป่าไม้ เขตป่าสงวน บ้านเหล่าจั่น

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

ตำบลหนองคูแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๔ หมู่บ้าน ดังนี้

๑. บ้านโพนทอง	หมู่ที่ ๑
๒. บ้านหนองแต่น้อย	หมู่ที่ ๒
๓. บ้านโนนมะเกลือ	หมู่ที่ ๓
๔. บ้านหนองป่าน	หมู่ที่ ๔
๕. บ้านเหล่าจั่น	หมู่ที่ ๕
๖. บ้านหนองโนทับม้า	หมู่ที่ ๖
๗. บ้านโนนชาติ	หมู่ที่ ๗
๘. บ้านซี้เกล้า	หมู่ที่ ๘
๙. บ้านร่วมใจ ๒	หมู่ที่ ๙
๑๐. บ้านน้อยหนองแวง	หมู่ที่ ๑๐
๑๑. บ้านโนนเขวา	หมู่ที่ ๑๑
๑๒. บ้านโพนทอง	หมู่ที่ ๑๒
๑๓. บ้านเหล่าจั่น	หมู่ที่ ๑๓
๑๔. บ้านหนองป่าน	หมู่ที่ ๑๔

๒.๒ การเลือกตั้ง

ตำบลหนองคูใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม(คน)	
๑	บ้านโพนทอง หมู่ที่ ๑	๒๐๔	๒๒๕	๔๒๐	๑๑๗
๒	บ้านหนองแต่น้อย หมู่ที่ ๒	๒๐๐	๒๐๗	๔๐๗	๙๙
๓	บ้านโนนมะเกลือ หมู่ที่ ๓	๒๐๔	๒๓๒	๔๓๖	๑๐๕
๔	บ้านหนองป่า หมู่ที่ ๔	๑๓๙	๑๓๗	๒๗๖	๘๓
๕	บ้านเหล่าจัน หมู่ที่ ๕	๒๒๐	๒๐๖	๔๒๖	๑๒๕
๖	บ้านหนองโนทับม้า หมู่ที่ ๖	๓๕๒	๓๕๓	๗๐๕	๑๗๗
๗	บ้านโนนซาด หมู่ที่ ๗	๖๑	๖๘	๑๒๙	๓๙
๘	บ้านซี้เก้ หมู่ที่ ๘	๑๑๘	๑๑๕	๒๓๓	๕๔
๙	บ้านร่วมใจ ๒ หมู่ที่ ๙	๒๑๗	๒๓๕	๔๕๒	๑๒๒
๑๐	บ้านน้อยหนองแวงหมู่ที่ ๑๐	๒๗๑	๒๖๘	๕๓๙	๑๓๖
๑๑	บ้านโนนเขวา หมู่ที่ ๑๑	๙๗	๘๔	๑๘๑	๓๙
๑๒	บ้านโพนทอง หมู่ที่ ๑๒	๒๗๙	๓๐๒	๕๘๑	๑๓๙
๑๓	บ้านเหล่าจัน หมู่ที่ ๑๓	๑๘๖	๑๖๔	๓๕๐	๘๘
๑๔	บ้านหนองป่า หมู่ที่ ๑๔	๒๐๒	๒๑๓	๔๑๕	๑๐๙
รวม		๒,๗๕๐	๒,๘๐๙	๕,๕๕๙	๑,๔๓๒

๔. สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

(๑) โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน	๖	แห่ง
(๒) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	จำนวน	๑	แห่ง
(๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	๓	แห่ง

๔.๒ สาธารณสุข

(๑) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล	จำนวน	๒	แห่ง
(๒) ศูนย์สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	จำนวน	๑๔	แห่ง

๔.๓ อาชญากรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ไม่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น แต่มีเหตุการณ์ลักขโมยทรัพย์สินเล็กน้อยทั่วไป และทำลายทรัพย์สินของราชการ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ดำเนินการป้องกันการเกิดเหตุดังกล่าว ตำบลหนองคูมีป้อมตำรวจ (สายตรวจ) ตั้งอยู่ปากทางบ้านโพหนอง หมู่ที่ ๑

๔.๔ ยาเสพติด

ปัญหาเสพติดในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู จากการที่ทางสถานีตำรวจภูธรนาคนูนได้แจ้งให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูทราบนั้นพบว่าในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้ที่ติดยาเสพติด แต่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อย และยังไม่พบผู้ค้า เหตุผลก็เนื่องมาจากว่าได้รับความร่วมมือกับทางผู้นำ ประชาชน หน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ช่วยสอดส่องดูแลอยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูสามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น เช่น การณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ ถ้านอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ ก็เป็นเรื่องของอำเภอหรือตำรวจแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูก็ได้ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด

๔.๕ การสังคมสงเคราะห์

- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูได้ดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ ดังนี้
๑. ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์
  ๒. รับลงทะเบียนและประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
  ๓. ประสานการทำบัตรผู้พิการ
  ๕. ช่วยเหลือผู้ยากจน ยากไร้ รายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาสไร้ที่พึ่ง
  ๖. ก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้

๕. ระบบบริการพื้นฐาน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบบริการพื้นฐาน ดังนี้

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคม มีเส้นทางการคมนาคมที่สำคัญดังนี้

- (๑) ถนนลาดยาง ทางหลวงชนบท (ถนนสายนาคูน-บ้านค้อ) หมายเลข มค ๔๐๐๗
- (๒) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๘๐
- (๓) ถนนลูกรัง ถนนหินคลุก ถนน

ดิน ๕.๑ การไฟฟ้า

การขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน ปัญหาคือไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นยังไปไม่ถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูจึงไม่สามารถดำเนินการได้ การแก้ปัญหา คือ ประสานความร่วมมือหลายฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูมีไฟฟ้าใช้ ดังนี้

- (๑) จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าครอบคลุมทุกหลังคาเรือน
- (๒) ไฟฟ้าสาธารณะครอบคลุมถนนเกือบทุกสายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

๕.๓ การประปา

ตำบลหนองคูมีน้ำประปาบริการประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูได้กำกับดูแลสนับสนุนงบประมาณงานประปา ในรูปแบบประปาหมู่บ้าน ซึ่งยังต้องการการพัฒนาในด้านคุณภาพและปริมาณน้ำให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้ในหมู่บ้านและมีความสะอาด มีประปาภายในเขตตำบลดังนี้

หมู่ ๑ หมู่ ๑๒	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ร่วมกัน ๑ แห่ง
หมู่ ๒	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๓	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๔ หมู่ ๑๐ หมู่ ๑๔	จำนวน ๒ แห่ง	ใช้ร่วมกัน ๒ แห่ง
หมู่ ๕	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๖	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๗	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๘	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๙	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง

หมู่ ๑๑	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง
หมู่ ๑๓	จำนวน ๑ แห่ง	ใช้ได้ ๑ แห่ง

๕.๔ โทรศัพท์

มีโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์มือถือและสัญญาณครอบคลุมทุกพื้นที่ในตำบลหนองคู

๕.๕ ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

มีไปรษณีย์ให้บริการรับส่งเอกสาร เวลา ๐๘.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น. ในวันจันทร์ – เสาร์ (วันเสาร์ ครึ่งวัน) หยุดวันอาทิตย์ อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของไปรษณีย์ของอำเภอนาหวาย

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ประชาชนในเขตตำบลหนองคูประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย สมุนไพร และพืชไร่อื่น ๆ

๖.๒ การประมง

การทำประมงน้ำจืด การจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการบริโภค และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ ได้แก่ การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงกบ เป็นต้น

๖.๓ การปศุสัตว์

เป็นการประกอบการในลักษณะเลี้ยงในครัวเรือนเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงไก่ เป็ด โค สุกร กระบือ กบ อื่น ๆ

๖.๔ การบริการ

โรงแรม	-	แห่ง
ร้านอาหาร	๑๑	แห่ง
ร้านซ่อมรถ	๑๐	แห่ง
ร้านตัดผม	๑๐	แห่ง

๖.๕ การท่องเที่ยว

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีแหล่งท่องเที่ยว แต่ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น การจัดงานประเพณีต่าง ๆ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาดน้ำริมแก่งบ้านเหล่าจัน หมู่ที่ ๕

๖.๖ อุตสาหกรรม

- จำนวนกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็ก (โรงสีข้าวขนาดเล็ก) จำนวน ๑๓ แห่ง ๖.๗

การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

การพาณิชย์

- สถานีบริการน้ำมัน	-	แห่ง
- ร้านค้าต่าง ๆ	๓๐	แห่ง

กลุ่มอาชีพ

มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพของประชาชน เช่น กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร กลุ่มผู้ทำผ้ามัดย้อม หมู่ ๑๒ กลุ่มเย็บผ้าบ้านโพหนอง หมู่ ๑ กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ หมู่ ๑๒- กลุ่มฉาบปทิจหมู่บ้าน กลุ่มฉาบปทิจตำบล กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล

๖.๘ แรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ ๑๘ - ๖๐ ปี อยู่ในกำลังแรงงาน ไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ คือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้าน ใหญ่ ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเยอะ เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหานี้ ยังไม่สามารถแก้ไขได้

๗. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๗.๑ การนับถือศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด ๘ แห่ง สำนักสงฆ์ ๒ แห่ง

๗.๒ ประเพณีและงานประจำปี

- ประเพณีวันขึ้นปีใหม่	ประมาณเดือน มกราคม
- งานนมัสการพระบรมธาตุนาดูน ช่วงวันมาฆบูชาของทุกปี (วันเพ็ญเดือนสาม)	
- แห่ช้างสืบสานประเพณีบุญผะเหวด	ประมาณเดือน มีนาคม
- ประเพณีทำบุญกลางบ้าน	ประมาณเดือน พฤษภาคม
- ประเพณีวันสงกรานต์	ประมาณเดือน เมษายน
- ประเพณีลอยกระทง	ประมาณเดือน ตุลาคม พฤศจิกายน
- ประเพณีวันเข้าพรรษา ออกพรรษา	ประมาณเดือน กรกฎาคม ตุลาคม พฤศจิกายน

๗.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำเครื่องจักสารใช้สำหรับในครัวเรือน วิธีการเลี้ยงไหมและการทอผ้าไหม วิธีการทอเสื่อจากต้นกก และวิธีการจับปลาธรรมชาติ

ภาษาถิ่น ส่วนมากร้อยละ ๑๐๐ % พูดภาษาอีสาน

๗.๔ สิ้นค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูได้ผลิตของใช้พื้นเมืองขึ้นใช้ในครัวเรือนและเหลือเอาไว้จำหน่ายบ้าง ได้แก่ เสื้อที่ทำจากต้นกก ผ้าที่ทำจากผ้าฝ้ายและผ้าไหม เครื่องจักรสานที่ทำจากไม้ไผ่ สมุนไพรแปรรูป

๘. ทรัพยากรธรรมชาติ

๘.๑ น้ำ ที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เป็นน้ำที่ได้จากน้ำฝน และน้ำดิบจากคลอง ซึ่งจะต้องนำมาผ่านกระบวนการของระบบประปา สำหรับน้ำใต้ดินมีปริมาณน้อย ไม่สามารถนำขึ้นมาใช้ให้พอเพียงได้ และบางแห่งเค็มไม่สามารถใช้ดื่มและอุปโภคได้

๘.๒ ป่าไม้ ในเขตป่าชุมชน

๘.๓ ภูเขา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีภูเขา

๘.๔ คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับ

เพาะปลูกข้าว ที่อยู่อาศัย

และมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ อากาศที่ไม่มีมลพิษ ปัญหาคือ เนื่องจากพื้นที่บางส่วนเป็นดินเค็ม น้ำใต้ดินก็เค็ม ไม่สามารถที่จะนำน้ำจากใต้ดินมาใช้ในการ อุปโภค-บริโภคได้ ต้องอาศัยน้ำดิบจากที่อื่นและน้ำฝนในการเกษตรก็ต้องรอฤดูฝน มีแหล่งน้ำใช้ในการเกษตรไม่ เพียงพอ ปัญหาคือยังไม่สามารถหาแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรได้เพิ่มขึ้น

๙. ศักยภาพภายในตำบล

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

๙.๑ โครงสร้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง กำหนดโครงสร้างส่วนราชการ ตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี แบ่งเป็น ๕ ส่วน และ ๑ หน่วย ดังนี้

(๑) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังนี้

งานบริหารงานทั่วไป

งานนโยบายและแผน

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

งานนิติการ

งานการเจ้าหน้าที่

งานพัฒนาชุมชน

งานส่งเสริมการเกษตร

(๒) กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังนี้

งานเร่งรัดและจัดเก็บรายได้

งานการเงินและบัญชี

งานพัสดุและทรัพย์สิน

(๓) กองช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังนี้

งานแบบแผนและก่อสร้าง

งานผังเมือง

งานสาธารณูปโภค

งานสำรวจและออกแบบ

งานควบคุมอาคาร

(๔) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังนี้

งานบริหารงานสาธารณสุข

งานส่งเสริมสาธารณสุข

งานป้องกันและควบคุมโรค

(๕) กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังนี้

งานบริหารการศึกษา

งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

งานส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

(๑) หน่วยตรวจสอบภายใน

งานตรวจสอบภายใน

๙.๒ งบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ประกอบด้วยบุคลากรฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ

๙.๒.๑ บุคลากรฝ่ายการเมืองประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๔ คน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒ คน และเลขานุการนายก
องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน โดยมีหน้าที่ดังนี้

-สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่าง
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตาม

๔. ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู วิสัยทัศน์

“โครงสร้างพื้นฐานพร้อม สิ่งแวดล้อมต้องรักษา การศึกษาก้าวไกล ท่วงโยคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง พร้อมเพียงการจัดการ สืบสานวัฒนธรรม”

๔.๑ ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการคมนาคมขนส่งสินค้าทางด้านการเกษตร สนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนการพัฒนาระบบสาธารณสุขโรค จัดหาน้ำใช้ในครัวเรือน ระบบไฟฟ้าแรงดันต่ำเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนที่ขยายตัวออกจากชุมชนและส่งเสริมการพัฒนาทางด้านการเกษตร สนับสนุนคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น มุ่งเน้นการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ด้วยการสนับสนุนแนวทางการดำรงชีวิตภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๒ ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในท้องถิ่น ด้วยการสร้างแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มุ่งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางด้านการศึกษา ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาเด็ก เยาวชนให้มีคุณธรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ควบคู่กับชุมชน ตลอดไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๓ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการเกษตร โดยให้ความสำคัญ ภาคการเกษตร ด้วยการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานการผลิต ปัจจัยที่เอื้อต่อการผลิต จนถึงระดับการตลาด รวมถึงข้อมูลวิชาการเกษตร มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมแนวความคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเกษตร การนำนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนการสร้างเครือข่ายและองค์กรทางการเกษตรในชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของการประกอบอาชีพและพัฒนาแหล่งน้ำสาธารณะให้มีน้ำใช้ในการเกษตรตลอดปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๔ ด้านการพัฒนาสังคม โดยให้ความสำคัญการสร้างเครือข่ายในชุมชน การเฝ้าระวังยาเสพติด การมีส่วนร่วมในชุมชน โดยสร้างจิตสำนึกของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๕ ด้านการพัฒนาด้านสาธารณสุข โดยจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ จัดการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคต่าง ๆ พัฒนาระบบสุขภาพภาคประชาชนตามงานสาธารณสุขมูลฐาน พัฒนาระบบสุขภาพภาคประชาชนและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อจัดอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๖ ด้านการเมืองและการบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาล (การบริหารกิจการภาครัฐที่ดี) มาใช้ในการบริหารจัดการ ส่งเสริมการที่มีส่วนร่วมของประชาชน ระดับชุมชน ตลอดจนระดับตำบล พัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถพร้อมในการพัฒนา และ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๗ ด้านการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีเอกภาพ พื้นฟูทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ ให้สามารถอยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

๔.๒ เป้าประสงค์ระดับยุทธศาสตร์

๑. เพื่อพัฒนาการคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐานเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน รองรับการค้าขายตัวของชุมชนในอนาคตและเศรษฐกิจของท้องถิ่น
๒. เพื่อสร้างรากฐานความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจในท้องถิ่น ให้ประชาชนมีรายได้ หลังฤดูทำการเกษตร การรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพของชุมชน
๓. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตรให้สามารถมีน้ำใช้ตลอดการทำเกษตร
๔. เพื่อส่งเสริมการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประยุกต์ในการภาคการเกษตรกรรม
๕. เพื่อส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
๖. เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สุขภาพจิตดี สุขภาพดี
๗. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงการบริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
๘. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและสร้างจิตสำนึกร่วมอนุรักษ์ และรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนระดับครัวเรือน ถึงระดับชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
๙. เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี มุ่งเน้นธรรมาภิบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจ การวางแผนพัฒนา การตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร

๔.๓ กลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนา ปรับปรุง บำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐาน
๒. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน
๓. พัฒนาแหล่งน้ำตามธรรมชาติ แหล่งน้ำใต้ดิน
๔. ส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
๖. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน
๗. พัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานครอบคลุมทุกระบบ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
๘. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรตามหลักธรรมาภิบาลสู่การบริหารภาครัฐที่ดี
๙. พัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลสู่การบริหารภาครัฐที่ดี

๔.๔ ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑. ร้อยละของครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้
๒. จำนวนแผนงาน/โครงการในการก่อสร้าง ปรับปรุง ถนน สะพาน ท่อหรือรางระบายน้ำ
๓. ร้อยละของประชาชนที่มีน้ำในการอุปโภคและบริโภค
๔. ร้อยละที่เพิ่มของรายได้ที่เกิดจากภาคเกษตรกรรม
๕. ร้อยละของปริมาณแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มขึ้น
๖. ร้อยละของเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา
๗. ร้อยละของประชาชนมีสุขภาพดี

- ๘. จำนวนโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็ง
- ๙. จำนวนโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนางานสาธารณสุข
- ๑๐. ร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิได้รับสวัสดิการ
- ๑๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการเข้าถึงการบริการทางการศึกษา
- ๑๒. จำนวนโครงการที่ส่งเสริมเด็ก/เยาวชน/นักเรียน/ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปกรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดี

งาม

- ๑๓. จำนวนแผนงาน/โครงการในการจัดการความรู้ในหน่วยงานการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม
- ๑๔. ร้อยละของจำนวนป้าชุมชนที่ได้รับการรักษา
- ๑๕. จำนวนโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมในการรักษาสิ่งแวดล้อม
- ๑๖. ร้อยละของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของประชาชน
- ๑๗. ร้อยละของความพึงพอใจในการรับบริการของประชาชน

๔.๕ ค่าเป้าหมาย

- ๑. ประชาชนได้รับการบริการระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ สาธารณูปโภคการเพียงพอและทั่วถึง
- ๒. ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓. ประชาชนได้รับการพัฒนาให้เป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ควบคู่กับการอนุรักษ์

ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

๔. ประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ๕. เป็นองค์กรที่มีการจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล
- ๖. ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๖ จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ของ อปท.

การกำหนดตำแหน่งจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองคู กำหนดตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ๐๘๑๐.๒/ว๐๖๐๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่องแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดจุดยืนให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดและการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เหนือจากยุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรคำนึงถึงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาตามสภาพพื้นที่ของตนตามอำนาจหน้าที่ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ เน้นการพัฒนาเพิ่มผลิตภาพพืชเศรษฐกิจหลัก (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง) อุตสาหกรรม การค้า การบริการการท่องเที่ยว และการลงทุนสู่สากล

นโยบายความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยง จึงจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงขึ้น ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานภายในองค์กร เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่างๆ ต่อองค์กร

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู จึงออกประกาศดังต่อไปนี้

๑. กำหนดนโยบายการยอมรับความเสี่ยงระดับองค์กร ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในด้านต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ด้านการปฏิบัติงาน

ฝ่ายบริหารยอมรับความเสี่ยงในระดับปานกลางในกระบวนการปฏิบัติงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ทั้งนี้ฝ่ายบริหารจะยอมรับความเสี่ยงระดับสูงในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและการพัฒนา

๑.๒ ด้านการทุจริต

ฝ่ายบริหารปฏิเสธที่จะยอมรับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตทุกกรณี และมุ่งมั่นจะสร้างระบบการควบคุม ป้องกัน ตรวจสอบ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาลและความซื่อตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

๑.๓ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ฝ่ายบริหารปฏิเสธที่จะยอมรับความเสี่ยงในระดับสูง ในเรื่องของความปลอดภัยของระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ และยอมรับความเสี่ยงระดับปานกลางสำหรับระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทั่วไป เช่น แบบความคิดเห็นหรือการเก็บสถิติทั่วไป องค์กรยอมรับความเสี่ยงระดับน้อยสำหรับประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศในการให้บริการประชาชน

๑.๔ ด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือขององค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลหนองคู ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนผู้เสียภาษีซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียหลักขององค์กร ฝ่ายบริหารยอมรับความเสี่ยงระดับน้อยเกี่ยวกับความเชื่อถือและภาพลักษณ์ขององค์กร อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารให้ความสำคัญกับ

ภาพลักษณ์ที่สะท้อนประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างแท้จริงโดยไม่มีการบิดเบือน เพื่อให้ภาพลักษณ์และความ น่าเชื่อถือเกิดจากการปฏิบัติงานขององค์กรและความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้เสียโดยเนื้อแท้

๒. กำหนดให้มีการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ดังนี้

๒.๑ กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของการบริหารจัดการความเสี่ยง

ฝ่ายบริหาร หมายความว่า ผู้บริหารทุกระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู
ผู้รับผิดชอบ หมายความว่า บุคคล หรือคณะบุคคล หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

๒.๒ กำหนดให้มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ดำเนินการจัดวางระบบและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมทุกความเสี่ยง ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๒) ให้ทุกส่วนราชการภายใต้สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู มีการบริหารจัดการความเสี่ยง และควบคุมภายในตามกระบวนการและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๓) ให้ทุกส่วนราชการภายใต้สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ที่มีการระบุความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง หรือแผนลดความเสี่ยงในช่วงที่ผ่านมา ให้ดำเนินการลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ ได้ หรือ ดำเนินงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้แล้ว

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู มีหน้าที่ปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งในระดับองค์กร และระดับส่วนงานย่อย ตามนโยบายที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู กำหนด

๓. โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง

เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจึงกำหนดให้มี “คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร” ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ประกอบด้วย ๖ ส่วนราชการ ซึ่งทุกส่วนราชการต้องร่วมกันบริหารจัดการความเสี่ยงที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย

๑. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๓. ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
๔. หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป	กรรมการ
๕. หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง	กรรมการ
๖. นักทรัพยากรบุคคล	กรรมการ
๗. นักวิชาการตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๘. นักวิเคราะห์นโยบายฯ	กรรมการ/เลขานุการ

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

๑. จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑.๑ พิจารณาและจัดทำร่างนโยบายและกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อเสนอต่อนายก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูให้ความเห็นชอบและอนุมัติ

๑.๒ กำหนดให้ส่วนราชการนำผลการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของ ความเสี่ยงและแนวทางการจัดการความเสี่ยง มาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

๒. ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

กำหนดให้ส่วนราชการ สำนัก/กอง/หน่วย นำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงไปปฏิบัติ และรายงานความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผน รวมถึงปัญหา อุปสรรค และความเสี่ยงใหม่ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ รวมถึงแนวทางแก้ไขต่อคณะกรรมการฯ อย่างต่อเนื่อง/เป็นระยะ

๓. จัดทำรายงานผลตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

รวบรวม พิจารณากลับกรอรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงของส่วนราชการ สำนัก/กอง/หน่วย และการทบทวนมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงและแนวทางแก้ไขความเสี่ยง เสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๔. พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

ทบทวนกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยวิเคราะห์และประเมินการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งกิจกรรมควบคุมภายในหรือการจัดการที่ได้มีการดำเนินการในงวดที่ผ่านมาว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ ถ้ายังมีความเสี่ยงเหลืออยู่ หรือพบความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น จากการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม วิธีการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อใช้ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในงวดปีงบประมาณถัดไป

กระบวนการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

๑.ประเภทความเสี่ยง

ความเสี่ยง	คำอธิบาย
(๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks)	ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง
(๒) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks)	ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น
(๓) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks)	ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือไม่มีประสิทธิภาพ
(๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks)	ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึง กฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
(๕) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks)	ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับฐานข้อมูลต่างๆของระบบสารสนเทศ ภายในองค์กร อันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหาย ข้อมูลถูกทำลายความเสี่ยงจากผู้บุกรุกข้อมูล การโจรกรรมข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลลูกค้า ข้อมูลผู้จัดจำหน่าย การลักลอบเข้ามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล ซึ่งความเสี่ยงเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาบริหารจัดการด้านข้อมูล ดังนั้นการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลจึงเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้บริหาร ที่จะนำมาช่วยสำหรับการตัดสินใจและใช้สำหรับวางแผน ดังนั้น การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลระบบสารสนเทศ จากภัยต่างๆ ทั้งจากบุคคลภายใน บุคคลภายนอก ภัยจากธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ใดๆ ต้องมีการวิเคราะห์และป้องกันเพื่อให้เกิดความมั่นคงต่อระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี
(๖) ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks)	ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

๒. การประเมินความเสี่ยง

ระดับ คะแนน	โอกาสที่จะ เกิด	คำอธิบาย	
		โอกาสเกิดเชิงคุณภาพ	โอกาสเกิดเชิงปริมาณ
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือเป็นประจำ	๑ เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า หรือมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป
๔	สูง	มีโอกาสในการเกิดค่อนข้างสูง/เกิดขึ้นบ่อยครั้ง	๑ - ๖ เดือนต่อครั้ง แต่ไม่เกิน ๖ ครั้ง หรือมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นร้อยละ ๗๐ - ๗๙
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้น/เกิดขึ้นค่อนข้างบ่อย	๑ ปีต่อครั้ง หรือมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นร้อยละ ๔๐ - ๖๙
๒	ต่ำ	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นนานๆ ครั้ง/เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง	๒ - ๓ ปีต่อครั้ง หรือมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นร้อยละ ๒๑ - ๓๙
๑	ต่ำมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นในกรณีฉุกเฉิน/เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง	๔ ปีหรือมากกว่าต่อครั้ง หรือ มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยกว่าร้อยละ ๒๐

๓. เกณฑ์ในการพิจารณาระดับผลกระทบ (Impact : I) อาจกำหนดช่วงคะแนนเป็นตัวเลข โดยช่วงคะแนน อาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนนหรือ ๕ ช่วงคะแนน ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)
2. ด้านการเงิน (Financial Risks)
๓. ด้านการดำเนินงาน (Operation Risks)
๔. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks)
๕. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks)
๖. ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) แล้วให้พิจารณาค่าความรุนแรงว่าอยู่ในระดับเท่าใด ดังตารางต่อไปนี้

๑. ด้านกลยุทธ์

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	สำเร็จตามแผน ๑- ๖๐ %
๔	สูง	สำเร็จตามแผน ๖๑ - ๗๐ %
๓	ปานกลาง	สำเร็จตามแผน ๗๑ - ๘๐ %
๒	ต่ำ	สำเร็จตามแผน ๘๑ - ๙๐ %
๑	ต่ำมาก	สำเร็จตามแผน ๙๑ - ๑๐๐ %

๒. ด้านการเงิน

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	มากกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๔	สูง	๒๕๐,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	๕๐,๐๐๑ - ๒๕๐,๐๐๐ บาท
๒	ต่ำ	๑๐,๐๐๑ - ๕๐,๐๐๐ บาท
๑	ต่ำมาก	ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๓. ด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	สำเร็จตามแผน ๑- ๖๐ %
๔	สูง	สำเร็จตามแผน ๖๑ - ๗๐ %
๓	ปานกลาง	สำเร็จตามแผน ๗๑ - ๘๐ %
๒	ต่ำ	สำเร็จตามแผน ๘๑ - ๙๐ %
๑	ต่ำมาก	สำเร็จตามแผน ๙๑ - ๑๐๐ %

๔. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	การฟ้องร้องดำเนินคดี และ เรียกชดเชยค่าเสียหายที่สำคัญ ซึ่งเป็นคดีที่สำคัญมาก รวมถึง การฟ้องร้องที่เกิดจากการรวมตัวกันของผู้ที่ได้รับความเสียหาย
๔	สูง	การละเมิดข้อกำหนดที่สำคัญ
๓	ปานกลาง	การฝ่าฝืนกฎข้อกำหนดที่สำคัญ ที่มีการสอบสวนหรือรายงาน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินคดีและ/หรือเรียกชดเชยค่าเสียหายหากเป็นไปได้
๒	ต่ำ	การละเมิดข้อกำหนดที่ไม่มีความสำคัญ
๑	ต่ำมาก	การไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับที่ไม่มีความสำคัญ

๕. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	เกิดความสูญเสียต่อระบบ IT ที่สำคัญทั้งหมดและเกิดความเสียหายอย่างมากต่อความปลอดภัยของข้อมูลต่างๆ
๔	สูง	เกิดปัญหากับระบบ IT ที่สำคัญและระบบความปลอดภัยซึ่งส่งผลต่อความถูกต้องของข้อมูลบางส่วน
๓	ปานกลาง	ระบบมีปัญหาและมีความสูญเสียไม่มาก
๒	ต่ำ	เกิดเหตุร้ายเล็กน้อยที่แก้ไขได้
๑	ต่ำมาก	เกิดเหตุร้ายที่ไม่มีความสำคัญ

๖. ด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร

ระดับ	ระดับผลกระทบ	รายละเอียด
๕	สูงมาก	มีผลกระทบอย่างมากและในระยะเวลาานต่อชื่อเสียง มากกว่า ๑ ปี
๔	สูง	มีผลกระทบอย่างมากและในระยะเวลาสั้นๆ/ปานกลาง ต่อชื่อเสียง ระหว่าง ๖-๑๒ เดือน
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบ ปานกลาง และในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียง ระหว่าง ๑ - ๖ เดือน
๒	ต่ำ	มีผลกระทบน้อย และในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียงระหว่าง ๑ สัปดาห์ - ๑ เดือน
๑	ต่ำมาก	มีผลกระทบเล็กน้อยและในระยะเวลาสั้นๆ ต่อชื่อเสียงน้อยกว่า ๑ สัปดาห์

๔. การจัดลำดับความเสี่ยง

เมื่อหน่วยงานพิจารณาให้คะแนนความเสี่ยงแล้ว หน่วยงานต้องจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรในการตอบสนองความเสี่ยง หน่วยงานอาจใช้คะแนนความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) ในการจัดลำดับความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่เท่ากับอาจพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ความสามารถของหน่วยงานในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านนั้นๆ หรือลักษณะของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน เป็นต้น

ตาราง ตัวอย่างการนำระดับโอกาสและระดับผลกระทบมาพิจารณาร่วมกัน

ระดับผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง				
	๑ = ต่ำมาก	๒ = ต่ำ	๓ = ปานกลาง	๔ = สูง	๕ = สูงมาก
๕ = สูงมาก	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔ = สูง	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓ = ปานกลาง	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒ = ต่ำ	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑ = ต่ำมาก	๑	๒	๓	๔	๕
ระดับโอกาส	๑ = ต่ำมาก	๒ = ต่ำ	๓ = ปานกลาง	๔ = สูง	๕ = สูงมาก

ตาราง การจัดลำดับความเสี่ยง

ระดับคะแนนความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	พื้นที่สี
๑๗-๒๕	สูงมาก	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
๑๐-๑๖	สูง	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	สีส้ม
๓-๙	ปานกลาง	ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	สีเหลือง
๑-๒	ต่ำ	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

๕.การตอบสนองความเสี่ยง

การตอบสนองความเสี่ยง คือ กระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในการจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยผู้บริหารควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการตอบสนองความเสี่ยงเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

(๑) การจัดการต้นเหตุของความเสี่ยง

(๒) ทางเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยง

(๓) ทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานสามารถพิจารณาเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี โดยการ

พิจารณาวิธีการจัดการความเสี่ยงควรคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับของวิธีการจัดการความเสี่ยงแต่ละวิธี

ทางเลือกวิธีการตอบสนอง มีดังนี้

ความเสี่ยง	คำอธิบาย
(๑) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate/Risk Avoidance)	ดำเนินการหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ความเสี่ยง เช่น ยกเลิกโครงการ
(๒) การลดความเสี่ยง (Treat/Risk Reduction)	การลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น ปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่ การแบ่งแยกหน้าที่ การตรวจสอบ การสอบทาน เป็นต้น
(๓)การลดผลกระทบ	เช่น การทำประกัน หรือการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน (Hedging Instruments) เป็นต้น
(๔) การถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer/Risk Acceptance)	การถ่ายโอนความรับผิดชอบบางส่วน/ทั้งหมด ให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานอาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงของกิจกรรมที่หน่วยงานเห็นว่าควรดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่หน่วยงานมีข้อจำกัดไม่สามารถดำเนินการเองได้หรือไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ เช่น การให้ภาคเอกชนดำเนินการโดยมีการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนในด้วย (Public Private Partnership : PPP) เป็นต้น

ความเสี่ยง	คำอธิบาย
(๕) การยอมรับความเสี่ยง (Take/Risk Acceptance)	การยอมรับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ไม่คุ้มค่าในการจัดการ

๖. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง เสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่ออนุมัติการนำไปปฏิบัติ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง สามารถกำหนดองค์ประกอบของแผนตามความจำเป็นและเหมาะสมได้ เช่น

- ประเด็นความเสี่ยง
- ระดับความเสี่ยงปัจจุบัน
- ระดับความเสี่ยงหลังจัดการ
- การจัดการความเสี่ยง
- กำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้แล้วเสร็จ

๗. การติดตามและทบทวน

เป็นกระบวนการให้ความเชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นการติดตามและทบทวนเป็นการบวที่เกดขึ้นสมำเสมอ บัจจยที่ ทำใหัหน่วยงำนต้องทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แกั การเปลี่ยแปลงที่สำคัญซึ่งเกิดจากบัจจยภายในและภายนอก หรือผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การติดตามและทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือเป็นระยะ ซึ่งควรดำเนินการในทุกกระบวนการของการบริหารจัดการความเสี่ยง การติดตามและทบทวนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของแผนการปฏิบัติงานขององค์กร การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบบริหารจัดการความเสี่ยง

สรุปประเด็นของการติดตามเพื่อรายงานผลพร้อมทบทวนความเสี่ยงที่ยังคงอยู่ ดังนี้

(๑) ได้นำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปฏิบัติจริงหรือไม่ นำไปใช้แล้วมีความเหมาะสม

หรือไม่

(๒) ความคืบหน้าการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการ

ดำเนินการตามแผน

(๓) ดำเนินการโดยผู้บริหารที่รับผิดชอบหรือผู้เป็นเจ้าของความเสี่ยง และหรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยบริหารจัดการความเสี่ยง

๘. การสื่อสารและการรายงาน

๘.๑ การสื่อสารเป็นการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๘.๒ การสื่อสารเป็นการให้และรับข้อมูล (Two – way Communication) หน่วยงานควรมีช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก

๘.๓ การสื่อสารภายในต้องเป็นการสื่อสารระหว่างผู้บริหารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา(Top Down) และจากผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บริหาร (Bottom Up) และระหว่างหน่วยงานย่อยภายใน (Across Divisions)

๘.๔ หน่วยงานควรกำหนดบุคคลที่ควรได้รับข้อมูล ประเภทของข้อมูลที่ได้รับ ความถี่ของการรายงาน รูปแบบและวิธีการรายงาน เพื่อให้ผู้กำกับดูแล ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้เสียได้รับข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและทันต่อเวลา

๘.๕ การสื่อสารและรายงานต่อผู้กำกับดูแล เป็นการสื่อสารและการรายงานความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร เพื่อสนับสนุนหน้าที่ในการกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร

๘.๖ หน่วยงานอาจพิจารณากำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicators) เพื่อติดตามข้อมูลความเสี่ยงและการรายงานเมื่อระดับความเสี่ยงถึงจุดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ